

zení rozsahu povinnosti náhradní v konkrétním případě podle jeho okolností, zejména druhý z nich.¹⁴⁾ ¹⁵⁾

V případech škody způsobené *dolo et culpa lata* má podle osnovy zahrnovati rozsah náhradní povinnosti, jak výše již uvedeno, »skutečnou škodu a ušlý zisk,« nikoliv více na rozdíl od § 1324 ve spojení s § 1323 shlazení způsobené urážky, čímž byla by odstraněna, a to *negativně*, známá kontroverse k slovům těmto se pojící.¹⁶⁾

Ochrana německé krve.

Dr. Josef Kerpert.

(Dokončení.)

Nestačí však, že lidé nečisté krve jsou vyloučeni ze všech veřejných funkcí. Nutno dbáti toho, aby taková nežádoucí individua buď nebyla napříště vůbec plozena, nebo aspoň aby neohrožovala čistotu rasy těch, kteří jsou v přítomné době od ostatních tak pracně a často ne bez nádechu komičnosti odlišování a oddělování. Ohledně krve pathologické odhodlali se Němci k prvému řešení. Zákon k zamezení dědičně nemocného dorostu (z 14. VII. 1933) nařizuje sterilisaci osob, od nichž lze dle zkušenosti lékařské vědy s velikou pravděpodobností očekávat, že jejich potomci budou trpěti těžkými tělesnými nebo duševními dědičnými škodami. (Dědičné choroby jsou taxativně vy počteny takto: vrozená slabomyslnost, schizofrenie, mechanicko-depresivní poblouzení, dědičná padoucnice, dědičný Vítův tanec, dědičná slepota a hluchota, těžká dědičná tělesná znetvoření, těžký alkoholismus.)

Pokud jde o krev z rasových důvodů ideám národně-socialistickým nevyhovující, spokojili se izolací závadných jedinců, ghettem sice morálním, jež co do důsledků ve spojitosti s ostatními protižidovskými opatřeními a následkem pečlivě pěstovaného antisemitismu německého lidu se od ghetta skutečného v ničem neliší. Musí se mu podrobiti všichni, kteří osvědčili takovou otrlost, že zůstali v Německu přes neskrývané projevy nežádoucnosti.

Zákon na ochranu německé krve, třetí z norimberských zákonů, má trestní sankcí podepřítí zásady, jež mají býti každému Němci samozřejmými, zásady o hanbě styku ušlechtilé rasy s nečistou. Z vlastního účelu podporovati čistotu rasy zamezením plození dětí rasově smíšeného původu poznáme velmi

¹⁴⁾ Pokud jde o literaturu viz pozn. 8.

¹⁵⁾ De lege ferenda pro takovou změnu a myslím důvodně Ehrenzweig, II, 1, str. 66.

¹⁶⁾ Hlavně Pfaff: Gutachten, str. 11 a n., 90 a n.; J. Bl. 1885, str. 387 a ns. (pokrač.). Výstižný přehled v Klangově Kom. I. c.

příznačné výstřelky s oním motivem mající buď málo, nebo vůbec nic společného.

Sňatky mezi židy a státními příslušníky německé nebo druhově příbuzné krve jsou zakázány. Sňatky proti tomuto předpisu, třeba i v cizině uzavřené, jsou neplatné, zmatečné. Zmatečnost jejich se zjišťuje žalobou, kterou může vznést jen státní zástupce. Vinníci se kromě toho potrestají kázníci. Postižení mohou býti nejen snoubenci, nýbrž i stavovští úředníci při sňatku intervenující.

Jde-li o židovského míšence s pouhlými dvěma židovskými prarodiči, je možná dispens. Při rozhodování se bere zřetel na tělesné, duševní a charakterové vlastnosti žadatele, na délku pobytu jeho rodiny v Německu, na jeho nebo otcovu účast ve světové válce a na ostatní události v jeho rodině.

Prováděcí nařízení obsahuje (§ 6) obecné ustanovení, že je zakázáno uzavřít manželství, lze-li z něho očekávati potomstvo, ohrožující čistotu německé krve. Toto zřejmě novum rozšiřuje pojem smíšeného manželství na ostatní nepřibuzné rasy, jako na cikány, černochoy atd. Nařízení je takto důslednější než zákon, který se omezuje na židy.

Trestný je dále mimomanželský styk (prováděcí nařízení zdůrazňuje, že je míněn výhradně styk pohlavní) mezi židy a ostatními příslušníky německé nebo druhově příbuzné krve (§ 2 zákona). Zde je jakákoli dispens vyloučena, závadnost styku naproti tomu omezena na židy, nikoli jiné cizí rasy. Pro tento delikt se trestá jen muž, ať ariec nebo žid; prvý proto, že se zapomněl se židovkou, druhý proto, že svedl a poskvrnil německou dívku, jež jest nedotknutelným »grálem čistoty krve«.

Repertoár deliktů, ohrožujících německou rasu, není však vyčerpán: vězením a peněžitým trestem bude potrestán žid, zaměstnávající ve své domácnosti ženu německé nebo příbuzné krve mladší 45 let. (Přímo groteskní vzkřížení *aetatis canonicae!*)

Ze systematiky zákona se pak již docela vymyká skutková podstata jeho § 4, ohrožující trestem Žida, který vztyčí říšskou nebo národní vlajku nebo užívá říšských barev. Naproti tomu je užívání židovských barev nejen dovoleno, nýbrž výslovně postaveno pod státní ochranu. Horší už to bude s ochranou Žida, který svými oznaky by příslušnost ke své rase okázale manifestoval. Je tak důvodná obava, že ona koncese zůstane z iniciativy samých adresátů nevděčně nevyužita.

Kdo byl ve svém optimismu poněkud překvapen zjištěním, že revoluční zásady hnutí se dostávají v plném rozsahu do zákonodárství Říše, bude se snad upokojovali přesvědčením, že praxe najde přijatelnou formu aplikace. Než neprávem. Po prvních zkušenostech se zákonem vydává (2. IV. 1936) ministr spravedlnosti oběžník státním zastupitelstvím, svědčící o odhodlání vlády hnáti věc do posledních důsledků: reaguje na některé pochybnosti justičních úřadů a vykládá je vesměs in peius. Zá-

věrem se zdůrazňuje, aby soudnictví za všech okolností a s největším úsilím prosazovalo norimberské zákony. Stejným duchem je nesen výnos ze září 1936. Rasové zákony jsou prohlášeny za těžisko, za jádro základního řádu Říše (Grundordnung), jež jest dle ustáleného názoru ještě něčím vyšším než její pozitivní právo.

K rasovým zákonům a jejich praksi obrací se státní sekretář a pruský státní rada Roland Freisler, známá postava nacistického trestního práva, v časopisu »Deutsches Strafrecht« (»Ein Jahr Blutschutzrechtsprechung in Deutschland«, seš. 11. až 12. 1936).

V rozboru skutkových podstat poukazuje na příbuznost těchto s normami o zradě vlasti. Ohrožují v popředí stojící snahu po zabezpečení fyzického života národa, jež je předpokladem jeho branné a pracovní síly.

Připomíná, že v § 2 jsou zahrnuty dva zcela rozličné delikty co do ohrožených statků: jednak pohanění německé cti stykem muže německé krve se židovkou, naproti tomu však pohanění německé rasy zprzněním německé ženy židem. V prvním případě jde o urážku rasové hrdosti a cti a o zradu povinné věrnosti, v druhém případě jde o zamezení toho, co židům opětovně bylo předhazováno, že totiž na německou ženu hledí jako na »lovnou zvěř své vášně«.

Do polovice října 1936 byl pro tento § 2 uložen pravoplatně trest v 299 případech. V ohromné většině jich byli pachatelé židé.

Posouzení okolností, jež soudy shledávaly rozhodnými pro výši trestu, jeví neskrývanou Freislerovu snahu po praksi co nejpřísnější.

Uznává za polehčující okolnost styk s prostitutkou, nepřipouští však, aby souhlas ženy byl též takovou okolností. Žena není činěna trestně odpovědnou, a proto její stanovisko není rozhodné ani pro výměru trestu. Neměl by však patrně námitek, aby naopak vytrvalé svádění ženy bylo důvodem zostření trestu.

Velmi pozoruhodná je argumentace Freislerova v tom, pokud dlouhodobost poměru, zejména trvá-li již od doby před platností zákona, je významná pro výměru trestu. Možno, myslím, nalézti leckterý důvod pro názor německými soudy zastávaný, že takový dlouhý poměr se zakládá spíše na náklonnosti než na vášni. Freisler však dovozuje, že dle názoru zákonodárce náklonnost mezi příslušníkem německé rasy a židem je nepřirozená a proto není ani žádnou náklonností. Trvalost poměru je pak důkazem zvláštní zarytosti vůči předpisům zákonů Říše. Zřetelnější důkaz, že ze všeho lze při dobré vůli vyrobít důvod dalšího zostření trestu, nelze si zajisté představit.

Stejně se to má i v jiných směrech. Namátkou vybíráme otázku, pokud může pachatele ospravedlniti výmluva, že se změnil v rasové příslušnosti druhého. Freisler dosahuje svého

tvrzením, že nikdo nebude omluven tým, že si nebyl vedom protiprávnosti činu, když tato skutečnost může spočívať jen na nezdravém, neněmeckém pojímaní práva a bezpráví.

Důkaz židovství doporučuje prováděti nejen listinami, svědky atd., nýbrž i indiciemi. Tak za žida může být považován až do důkazu opaku, kdo přišel z východu, neustále se se židy stýká, při prozrazení projeví strach z trestu, sám se dříve za žida vydával, jeho jméno a způsoby jsou židovské atd.

K těmto ideám, k těmto zákonům a k této praxi netřeba dlouhých komentářů. Dostatečným vysvětlením jejich ducha jest to, že prominentní osoba německého právníckého světa neváhá se pustit do argumentací poněkud příliš labilních, aby utlumila každý náznak mírnosti, kterou německé soudy viděly odůvodněnu přes strohý trest zákonů. Pro nás je těch několik ukázek dokladem, kam až zašel revoluční radikalismus v oblastech, kde tolik energičnosti zdá se nám býti při nejmenším přehnaným. Nemusíme se jistě stydět, že tento »pokrok«, přes přímé sousedství, naplňuje nás pouze úžasem a nikterak neponouká k napodobení.

PRVÝ UNIFIKAČNÝ SJAZD.

I. UNIFIKAČNÝ SJAZD PRÁVNÍKOV, poriadaný Právníckou jednotou na Slovensku a Podkarpatskej Rusi, konal sa za početnej účasti právnikov z celého štátu v dňoch 26.—28. septembra 1937. Zahajovacej schôdke sa zúčastnili aj predseda vlády Dr. Milan Hodža a minister spravodlnosti Dr. Ivan Dérer. Z ich pozoruhodných prejavov uvedieme aspoň stručný obsah. Protektor sjazdu Dr. M. Hodža úvodom poukázal na to, že v štáte, ktorý spočíva na jednotnom právnom poriadku, možno bezpečnejšie a prenikavejšie decentralizovať štátnu správu a čo najviac úkolov preniesť na samosprávu. Preto postupuje decentralizácia s unifikáciou. Mnohé sa už previedlo. Ani so školskou radou pre Slovensko sa už nebude dlho čakať. Naša verejná správa potrebuje okrem decentralizácie aj vnútornú reformu. Právna rada u predsedníctva ministerskej rady vykonala už niektoré prípravy ku správnej reforme. Pravda, to nie je malý úkol a s jeho riešením nebudeme tak skoro hotoví. Moderný štát už nie je vrchnostenským a policajným štátom XIX. storočia. S niekdajším liberalistickým pojatím štátu juristického splýva teraz štátny intervencionizmus t. j. zásahy do hospodárstva a celého súboru záujmov sociálnych. Nie je však možné, aby úmerne so vzrastom štátnych úkolov vzrastal aj počet štátnych zamestnancov. Preto bude treba zjednodušovať verejnú správu. Nová generácia úradnícká musí byť schopná bezvadne a hladko vykonávať št. správu pre všetkých občanov štátu. Bude preto musieť štátny úradník vedľa znalosti št. jazyka ovládať aj menšinové jazyky. Je potešiteľné, že zdravá menšinová politika nadobúda pôdy aj v susedných štátoch, Maďarsko nevyjimajúc.

Minister Dr. Dérer vo svojom prejave oznámil, že 20-té výročie trvania nášho štátu budeme môcť osláviť uzákonením nového občianskeho zákoníka a civ. poriadku súdneho. Je pripravená osnova trestného zákona, pripravujeme osnovu trestného poriadku. Min. spravodlnosti pripravilo už osnovu obchodného zákona a pripravuje osnovu exekučného poriadku. Nový advokátsky poriadok bude čoskoro predložený